

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Bednarek

SSN Anna Dziergawka

w sprawie **K.J.**

skazanego z art. 200a § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2024 r.

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Limanowej

z 4 maja 2023 r. sygn. akt II K 55/23,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w Limanowej do ponownego rozpoznania.**

Małgorzata Bednarek

Ryszard Witkowski

Anna Dziergawka

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Limanowej wyrokiem z 4 maja 2023 r. o sygn. akt II K 55/23
uznał K.J. za winnego popełnienia tego, że:

w okresie od 9 kwietnia 2021 r. do 31 lipca 2021 r. w miejscowości L., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, poprzez aplikację M., w celu popełnienia przestępstwa określonego w art. 200 k.k. nawiązał kontakt z małoletnią poniżej lat 15 X.Y., z pomocą wprowadzenia w błąd ww. małoletniej, co do swojego wieku, składał jej propozycje wykonania innej czynności seksualnej, zmierzając do spotkania z małoletnią X.Y. oraz do realizacji propozycji wykonania innej czynności seksualnej, to jest o przestępstwo z art. 200a § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to:

1. na mocy art. 200a § 1 k.k. w zw. z art. 57b k.k. przy zastosowaniu art. 37a § 1 k.k. wymierzył mu karę 200 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 150 zł;
2. na mocy art. 41a § 1 i 4 k.k. orzekł wobec oskarżonego K.J. środek karny w postaci zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną X.Y. w jakikolwiek sposób oraz zbliżania się do pokrzywdzonej na odległość mniejszą niż 100 metrów, przez okres 5 lat;
3. na zasadzie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego K.J. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 11 309.62 zł tytułem wydatków oraz w kwocie 3 000 złotych tytułem opłaty.

Wyrok ten został wydany w trybie art. 387 § 2 k.p.k. bez przeprowadzenia postępowania odwoławczego w wyniku uwzględnienia złożonego przez oskarżonego na podstawie art. 387 § 1 k.p.k. wniosku o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie określonej kary, któremu to wnioskowi prokurator nie sprzeciwił się (k. 222-222) i uprawomocnił się z dniem 12 maja 2023 r.

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację w trybie art. 521 k.p.k. wniósł Prokurator Generalny, zarzucając przedmiotowemu wyrokowi *„rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 387 § 1 - 3 k.p.k., polegające na niezasadnym uwzględnieniu wadliwego wniosku oskarżonego K.J. o wydanie wyroku skazującego, pomimo że nie zawierał on postulatu rozstrzygnięcia o środku karnym, którego orzeczenie było obligatoryjne, co doprowadziło do wydania wyroku skazującego z rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą prawa materialnego, a mianowicie art. 41 § 1a zdanie drugie k.k., polegającą na zaniechaniu orzeczenia wobec oskarżonego K.J., jako sprawcy, któremu przypisano odpowiedzialność kamą za*

popelniony występpek z art. 200a § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi, w sytuacji gdy z treści art. 41 § 1a k.k. zdanie drugie - w brzmieniu obowiązującym zarówno w dacie popelnienia czynu, jak i orzekania - wynikało, że w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, orzeczenie tego środka karnego na czas określony albo dożywotnio jest obligatoryjne”.

Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Limanowej do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja była zasadna w stopniu oczywistym, wobec czego została rozpoznana w trybie określonym w art. 535 § 5 k.p.k. Słusznie podniósł autor środka zaskarżenia, że wyrok Sądu Rejonowego w Limanowej jest prawnie wadliwy przez to, że zapadł z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem przepisów prawa procesowego i materialnego, wymienionych w przedstawionym zarzucie.

Przepis art. 387 § 2 k.p.k. zezwala na uwzględnienie wniosku o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy jedynie wtedy, gdy okoliczności popelnienia przestępstwa i wina nie budzą wątpliwości, a cele postępowania zostaną osiągnięte mimo zaniechania procedowania na takim forum. Powyższe warunki w realiach niniejszej sprawy nie zostały spełnione ze względu na istotny brak we wniosku złożonym w niniejszej sprawie przez obrońcę skazanego, dotyczący obowiązkowego zastosowania środka karnego, o którym w dacie orzekania stanowił przepis art. 41 § 1a zdanie drugie k.k. (aktualnie art. 41 § 1a pkt 2 k.k.). Charakter zarzucanego i przypisanego w wyroku czynu obligował sąd *meriti* do zastosowania powyższego przepisu (zob. np. wyroki SN: z 12 stycznia 2022 r. sygn. akt II KK 600/21; z 27 marca 2024 r. sygn. akt III KK 630/23; z 23 lipca 2024 r. sygn. akt III KK 87/24). Podnieść bowiem trzeba, że art. 41 § 1a k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2017 r. wprowadzonym ustawą nowelizującą ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz.U.2016.862 ze zm.) w zdaniu drugim stanowi, że sąd orzeka zakaz zajmowania

wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. Brzmienie tej regulacji jednoznacznie zatem wskazuje, że sąd orzekający nie ma tu swobody decyzyjnej. W każdej sytuacji procesowej skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego konieczne jest orzeczenie co do przedmiotowego środka karnego. Uchybienie temu obowiązкови stanowi obrazę prawa materialnego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy zauważyć, że w odniesieniu do skazanego zaktualizowały się wszelkie przesłanki obligujące sąd orzekający do zawarcia w wyroku skazującym rozstrzygnięcia w przedmiocie środka karnego, o którym mowa w art. 41 § 1a zdanie drugie k.k. (przypisane zostało popełnienie występku ujętego w rozdziale XXV Kodeksu karnego - Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, to jest czynu kwalifikowanego z art. 200a § 1 i 2 k.k.). W ujęciu intertemporalnym – w dacie popełnienia tego czynu, jak i w chwili wyrokowania, brzmienie przepisu art. 41 § 1a k.k. także przewidywało za tego rodzaju przestępstwo orzeczenie zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio, nie przewidując w tym zakresie żadnych wyjątków lub ograniczeń oraz nie uzależniając zastosowania owej regulacji od zaistnienia jakichkolwiek dalszych przesłanek. Orzeczenie to miało charakter obligatoryjny. Należy również podkreślić, że obligatoryjności orzeczenia w przedmiocie opisanego środka karnego nie wyklucza okoliczność, że sprawca przestępstwa przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności dokonanego na szkodę małoletniego uprzednio nie zajmował tego rodzaju stanowiska lub nie wykonywał zawód tego rodzaju, a popełniony czyn nie pozostawał w związku z funkcjonalnym zakresem prowadzonej przez niego działalności. Regulacja ta znajduje ponadto zastosowanie również w przypadku pierwszego skazania za przestępstwo o charakterze pedofilskim.

Dodać należy, że powyższe uwagi nie tracą swej aktualności w perspektywie zmiany treści analizowanego przepisu, jaka nastąpiła z dniem 1 października 2023 r., już po uprawomocnieniu kwestionowanego wyroku Sądu Rejonowego w Limanowej. Zgodnie z art. 1 pkt 9 z dnia 7 lipca 2022 r. ustawy o zmianie ustawy-Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2022.2600 z dnia 2022.12.13) art. 41 § 1a k.k. otrzymał nowe brzmienie, które jednak, w odniesieniu do przestępstw przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, zachowało tę samą treść normatywną.

Powyższe przekładało się na płaszczyznę procesową w ten sposób, że decyzja o uwzględnieniu wniosku powinna zostać poprzedzona stosowną jego modyfikacją (art. 387 § 3 k.p.k.), a w przypadku jej braku skierowaniem sprawy do rozpoznania na rozprawie. Tego wymagała wnikliwa kontrola wniosku, która obejmować powinna wszystkie warunki jego dopuszczalności, które obejmują nie tylko przesłanki wskazane w art. 387 § 2 k.p.k., ale w jednakowym stopniu dotyczą sfery prawa materialnego, a więc zbadania tego, czy zaproponowana przez oskarżonego kara i inne środki prawnej reakcji odpowiadają przewidzianym w prawie materialnym sankcjom. W sytuacji, w której treść wniosku tychże regulacji prawnych nie respektował, niewątpliwym obowiązkiem sądu było podjęcie czynności konwalidującej dostrzeżoną wadliwość. Jej zaniechanie skutkowało wydaniem zaskarżonego wyroku z naruszeniem wskazanych w zarzucie kasacji przepisów, które miało rażący charakter oraz istotny wpływ na treść wydanego prawomocnego wyroku. Implikowało bowiem niezasadne pominięcie stanowczej normy zawartej w art. 41 § 1a k.k. W rezultacie uwzględnienia przez sąd przy wyrokowaniu dyspozycji tego przepisu kształt orzeczenia wydanego w sprawie byłby zasadniczo odmienny. To rzutowałoby w sposób istotny na sytuację skazanego oraz realizację celów kary w zakresie odnoszącym się do zasad prewencji indywidualnej.

W wyniku stwierdzenia powyższych uchybień konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy zachodzić natomiast będzie - w pierwszej kolejności - konieczność należytej weryfikacji dopuszczalności procedowania w trybie konsensualnym.

Małgorzata Bednarek Ryszard Witkowski Anna Dziergawka

[WB]

[a.ł]